T006 A HÀM VI Q20 Thủ Thành Dục Trì

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A-HAØM QUYEÅN 20

KINH 537. THUÛ THAØNH DUÏC TRÌ1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân vaø Toân giaû A-na-luaät ôû beân hoà taém Thuû thaønh2, nöôùc Xaù-veä. Roài Toân giaû Xaù-lôïi-phaát3 ñi ñeán choã Toân giaû A-na-luaät, cuøng thaêm hoûi söùc khoûe nhau, roài ngoài lui qua moät beân. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Hy höõu thay, A-na-luaät! Coù ñaïi oai ñöùc, ñaïi thaàn löïc4, do coâng ñöùc gì, tu taäp, tu taäp nhieàu maø ñöôïc nhö vaäy?”5 Toân giaû A-na-luaät traû lôøi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: “Ñoái vôùi phaùp boán Nieäm xöù tu taäp, tu taäp nhieàu, nhôø ñoù neân thaønh töïu oai ñöùc, thaàn löïc lôùn naøy. Boán Nieäm xöù laø gì? Nieäm xöù quaùn thaân treân noäi thaân, tinh caàn phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh tri, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Cuõng vaäy, nieäm xöù quaùn thaân treân ngoaïi thaân, noäi ngoaïi thaân; thoï treân noäi thoï, ngoaïi thoï, noäi ngoaïi thoï; noäi taâm, ngoaïi taâm, noäi ngoaïi taâm; noäi phaùp, ngoaïi phaùp, noäi ngoaïi phaùp; tinh caàn phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh tri, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Ñoù goïi laø boán Nieäm xöù ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ thaønh töïu oai ñöùc, thaàn löïc lôùn naøy. “Thöa Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, toâi ñoái vôùi boán Nieäm xöù kheùo tu taäp, neân ñoái vôùi tieåu thieân theá giôùi chæ taïo ít phöông tieän6 maø coù theå quaùn saùt khaép taát caû. Nhö ngöôøi maét saùng ôû treân laàu nhìn xuoáng, thaáy moïi

1.
Ñaïi Chaùnh quyeån 20. Kinh 537. Paøli, S.52.3 Sutanu.
2.
Thuû thaønh duïc trì ¤â ¦¨ D ¦À¡A teân moät con soâng chaûy qua Xaù-veä. Paøli: Sutanu.
3.
Baûn Paøli: sambahulaø bhikkhuø, soá ñoâng Tyø-kheo.
4.
Haùn: ñaïi ñöùc ñaïi löïc ¤j ¼w ¤j ¤O. Paøli: mahaøbhióóaøta, ñaïi thaàn thoâng.
5.
Paøli: katamesaö dhammaønaö bhaøvitattaø bahalikatattaø mahaøbhióóataö patto ti, do tu taäp nhöõng phaùp gì, tu taäp nhieàu, maø chöùng ñaéc ñaïi thaéng trí (thaàn thoâng) naøy?
6.
Chæ caàn chuùt coá gaéng.
vaät treân ñaát baèng. Cuõng nhö vaäy, toâi cuõng chæ taïo ít phöông tieän maø coù theå quaùn tieåu thieân theá giôùi. Nhö vaäy, toâi ñoái vôùi boán Nieäm xöù tu taäp, tu taäp nhieàu, neân thaønh töïu oai ñöùc thaàn löïc lôùn naøy.” Hai vò Toân giaû

cuøng baøn luaän xong, moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi. M KINH 538. MUÏC-LIEÂN SÔÛ VAÁN7 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø caùc Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, Toân giaû A- nan, Toân giaû A-na-luaät cuõng ñeàu ôû nöôùc Xaù-veä8. Baáy giôø Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân ñeán choã Toân giaû A-na-luaät, cuøng nhau thaêm hoûi söùc khoûe, roài ngoài lui qua moät beân. Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Nhôø coâng ñöùc gì, tu taäp, tu taäp nhieàu, maø ñaït ñöôïc oai ñöùc, thaàn löïc lôùn nhö vaäy?” Toân giaû A-na-luaät traû lôøi Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân: “Ñoái vôùi phaùp boán Nieäm xöù tu taäp, tu taäp nhieàu, nhôø ñoù neân thaønh töïu oai ñöùc, thaàn löïc lôùn naøy. Boán Nieäm xöù laø gì? Nieäm xöù quaùn thaân treân noäi thaân, tinh caàn phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh tri, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Cuõng vaäy, nieäm xöù quaùn thaân treân ngoaïi, noäi ngoaïi thaân; noäi thoï, ngoaïi thoï, noäi ngoaïi thoï; noäi taâm, ngoaïi taâm, noäi ngoaïi taâm; noäi phaùp, ngoaïi phaùp, noäi ngoaïi phaùp; tinh caàn phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh tri, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Ñoù goïi laø boán Nieäm xöù ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ thaønh töïu oai ñöùc, thaàn löïc lôùn naøy. Ñoái vôùi ngaøn nuùi Tu-di, toâi chæ duøng chuùt phöông tieän maø coù theå xem xeùt taát caû. Nhö ngöôøi maét saùng leo leân ñænh nuùi cao, nhìn xuoáng thaáy ngaøn röøng caây ña-la. Cuõng vaäy, ñoái vôùi boán Nieäm xöù, toâi tu taäp, tu taäp nhieàu, neân thaønh töïu ñöôïc oai ñöùc, thaàn löïc lôùn naøy, toâi chæ duøng chuùt phöông tieän maø thaáy ñöôïc caû ngaøn nuùi Tu-di. Nhö vaäy, thöa Toân

7.

Paøli, S.52.6 Kaòæakì.

8.

Baûn Paøli: ôû taïi Saøkete Kaòæakivane (khu röøng gai taïi Saøketa).

giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, ñoái vôùi boán Nieäm xöù, toâi tu taäp, tu taäp nhieàu, neân thaønh töïu oai ñöùc, thaàn löïc lôùn naøy.” Hai vò Toân giaû baøn luaän xong, moãi ngöôøi lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy ra ñi. M KINH 539. A-NAN SÔÛ VAÁN9 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân vaø Toân giaû A-na-luaät ôû beân hoà taém Thuû thaønh, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Toân giaû A-nan ñi ñeán choã Toân giaû A-na-luaät, cuøng thaêm hoûi söùc khoûe nhau, roài ngoài lui qua moät beân. Toân giaû A-nan hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Nhôø coâng ñöùc gì, tu taäp, tu taäp nhieàu, maø ñöôïc thaønh töïu oai ñöùc, oai löïc vaø thaàn thoâng lôùn nhö vaäy?” Toân giaû A-na-luaät traû lôøi Toân giaû A-nan: “Ñoái vôùi phaùp boán Nieäm xöù tu taäp, tu taäp nhieàu, nhôø ñoù neân thaønh töïu oai ñöùc, thaàn löïc lôùn naøy. Boán Nieäm xöù laø gì? Nieäm xöù quaùn thaân treân noäi thaân, tinh caàn phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh tri, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Cuõng vaäy, nieäm xöù quaùn thaân treân ngoaïi thaân, noäi ngoaïi thaân; noäi thoï, ngoaïi thoï, noäi ngoaïi thoï; noäi taâm, ngoaïi taâm, noäi ngoaïi taâm; noäi phaùp, ngoaïi phaùp, noäi ngoaïi phaùp; tinh caàn phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh tri, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Nhö vaäy, Toân giaû A-nan,

ñoái vôùi boán Nieäm xöù naøy toâi tu taäp, tu taäp nhieàu, neân chæ caàn chuùt phöông tieän, baèng thieân nhaõn thanh tònh vöôït hôn maét ngöôøi, xem thaáy caùc chuùng sanh luùc sanh, luùc cheát, töôùng maïo hoaëc ñeïp hoaëc xaáu, saéc cao quyù, saéc haï tieän, coõi laønh, coõi aùc, tuøy theo nghieäp maø thoï sanh, taát caû ñeàu thaáy nhö thaät. Chuùng sanh nhö vaäy do thaân, mieäng, yù ñeàu taïo vieäc aùc, phæ baùng Hieàn thaùnh; do nhaân duyeân taø kieán huûy baùng Hieàn thaùnh, neân khi thaân hoaïi maïng chung, sanh vaøo trong ñòa nguïc. Chuùng sanh nhö vaäy do thaân, mieäng, yù laøm vieäc laønh, khoâng phæ baùng Hieàn thaùnh, thaønh töïu chaùnh kieán, do nhaân duyeân naøy neân khi cheát

9. Paøli, S.52.23. Dibbacakkhu.

ñöôïc sanh leân coõi trôøi. Thí nhö ngöôøi maét saùng ñöùng nôi ngaõ tö ñöôøng thaáy moïi ngöôøi qua laïi, hoaëc naèm ngoài. Toâi cuõng vaäy, ñoái vôùi boán Nieäm xöù tu taäp, tu taäp nhieàu, neân thaønh töïu ñöôïc oai ñöùc, oai löïc thaàn thoâng lôùn naøy; thaáy taát caû chuùng sanh luùc sanh, luùc cheát, coõi laønh, coõi aùc. Chuùng sanh nhö vaäy do thaân, mieäng, yù laøm aùc, phæ baùng Hieàn thaùnh, do nhaân duyeân taø kieán maø sanh vaøo ñòa nguïc. Chuùng sanh nhö vaäy do thaân, mieäng, yù laøm vieäc laønh, khoâng phæ baùng Hieàn thaùnh, thì vì nhaân duyeân chaùnh kieán naøy, khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñöôïc sanh leân coõi trôøi. “Nhö vaäy, Toân giaû A-nan, ñoái vôùi boán Nieäm xöù toâi tu taäp, tu taäp nhieàu, neân thaønh töïu ñöôïc oai ñöùc, oai löïc, thaàn thoâng lôùn naøy.” Hai vò Toân giaû baøn luaän xong, moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi. M KINH 540. SÔÛ HOAÏN (1)10 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû A-na-luaät ñang ôû taïi tinh xaù Toøng laâm11, nöôùc Xaù- veä, thaân bò beänh khoå. Luùc aáy, coù nhieàu Tyø-kheo ñeán choã Toân giaû A-na-luaät, cuøng nhau hoûi thaêm söùc khoûe, roài ñöùng lui qua moät beân, thöa Toân giaû A-na-luaät: “Thöa Toân giaû A-na-luaät, beänh cuûa Toân giaû naëng hay nheï, coù chòu ñöïng ñöôïc khoâng? Beänh giaûm daàn daàn, khoâng taêng theâm chaêng?” Toân giaû A-na-luaät ñaùp: “Beänh toâi khoâng yeân, thaät laø khoù chòu ñöïng, ñau ñôùn toaøn thaân, caøng luùc naëng theâm, khoâng bôùt.” Roài Toân giaû noùi ba thí duï nhö kinh Sai-ma12 ôû treân ñaõ noùi; roài tieáp: “Duø thaân toâi bò ñau ñôùn nhö theá naøy, nhöng toâi vaãn chòu ñöïng

10.
S.52.10 Baøôhagilaøna (beänh naëng).
11.
Baûn Paøli: Andhavana (AÛm laâm, khu röøng toái).
12. Kinh soá 10 , quyeån 5.
ñöôïc, vôùi chaùnh nieäm, chaùnh tri.” Caùc Tyø-kheo hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Taâm an truï ôû choã naøo maø coù theå chòu ñöïng ñöôïc caùi khoå lôùn nhö vaäy vôùi chaùnh nieäm, chaùnh tri?” Toân giaû A-na-luaät baûo caùc Tyø-kheo: “Taâm truï boán Nieäm xöù neân moãi khi toâi cöû ñoäng, thaân theå duø coù bò ñau ñôùn, cuõng coù theå chòu ñöïng ñöôïc vôùi chaùnh nieäm, chaùnh tri. Nhöõng gì laø boán

Nieäm xöù? Ñoù laø, nieäm xöù quaùn thaân treân noäi thaân cho ñeán nieäm xöù quaùn thoï, taâm, phaùp. Ñoù goïi laø truï boán Nieäm xöù, coù theå chòu ñöïng taát caû moïi ñau ñôùn nôi thaân, vôùi chaùnh nieäm, chaùnh tri.” Caùc Toân giaû cuøng nhau baøn luaän xong, tuøy hyû vui veû, moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi. M KINH 541. SÔÛ HOAÏN (2)13 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû A-na-luaät ñang ôû taïi tinh xaù Toøng laâm, nöôùc Xaù- veä, beänh môùi vöøa giaûm bôùt chöa bao laâu. Luùc aáy, coù nhieàu Tyø-kheo ñeán hoûi thaêm söùc khoûe, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Toân giaû coù ñöôïc an oån, caûm thaáy an laïc14 khoâng?” Toân giaû A-na-luaät ñaùp: “Toâi ñöôïc an oån, caûm thaáy an laïc. Caùc thöù ñau ñôùn nôi thaân theå ñeàu ñaõ bôùt daàn.” Caùc Tyø-kheo laïi hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Taâm truï ôû choã naøo maø nhöõng ñau nhöùc cuûa thaân daàn daàn ñöôïc an oån?” Toân giaû A-na-luaät ñaùp: “An truï boán Nieäm xöù, neân nhöõng ñau nhöùc cuûa thaân daàn daàn ñöôïc an oån. Nhöõng gì laø boán Nieäm xöù? Ñoù laø, nieäm xöù quaùn thaân treân

13. Nhö kinh treân.

14. Haùn: laïc truù Paøli: sukkhavihaøra. ¼Ö ¦í.

noäi thaân cho ñeán nieäm xöù quaùn thoï, taâm, phaùp. Ñoù goïi laø truï boán Nieäm xöù. Do an truï boán Nieäm xöù naøy neân nhöõng ñau nhöùc cuûa thaân daàn daàn ñöôïc an oån.” Caùc Toân giaû baøn luaän xong, tuøy hyû vui veû, moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi. M KINH 542. HÖÕU HOÏC LAÄU TAÄN15 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû A-na-luaät ôû taïi tinh xaù Toøng laâm16, nöôùc Xaù-veä. Luùc aáy, coù nhieàu Tyø-kheo ñeán choã Toân giaû A-na-luaät, cuøng nhau hoûi thaêm söùc khoûe, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Neáu Tyø-kheo coøn ôû ñòa vò höõu hoïc17 maø höôùng thöôïng muoán caàu an truï Nieát-baøn an oån; Thaùnh ñeä töû tu taäp, tu taäp nhieàu nhö theá naøo ñeå ôû trong phaùp luaät naøy coù theå döùt saïch caùc laäu, taâm giaûi thoaùt voâ laäu, tueä giaûi thoaùt, ngay trong ñôøi naøy töï bieát taùc chöùng: ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa?’” Toân giaû A-na-luaät baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo coøn ôû ñòa vò höõu hoïc maø höôùng thöôïng muoán caàu an truï Nieát-baøn an oån; Thaùnh ñeä töû tu taäp, tu taäp nhieàu nhö theá naøo ñeå ôû trong phaùp luaät naøy coù theå döùt saïch caùc laäu, taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt, ngay trong ñôøi naøy töï bieát taùc chöùng: Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa. Haõy an truï nôi boán Nieäm xöù. Nhöõng gì laø boán Nieäm xöù? Ñoù laø, nieäm xöù quaùn thaân treân noäi thaân cho ñeán nieäm xöù quaùn thoï, taâm, phaùp. Tu taäp boán Nieäm xöù nhö vaäy, tu taäp nhieàu, ôû trong phaùp luaät naøy coù theå döùt saïch caùc laäu, taâm giaûi thoaùt voâ laäu, tueä giaûi thoaùt, ngay trong ñôøi naøy töï bieát taùc chöùng: ‘Ta, söï sanh

ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’”

Caùc Tyø-kheo nghe Toân giaû A-na-luaät noùi xong, tuøy hyû vui veû,

15.

S.52.4 Kaòæaki (teân khu röøng, coù nhieàu gai).

16.

Baûn Paøli: Saøkete Kaòæakivane, trong röøng Kaòæaki, Saøketa.

17.

Hoïc ñòa ¾Ç ¦a. Paøli: sekhabhuømi.

moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy ra ñi. M KINH 543. A-LA-HAUN TYØ-KHEO18 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû A-na-luaät ôû taïi tinh xaù Toøng laâm, nöôùc Xaù-veä. Luùc aáy, coù nhieàu Tyø-kheo ñeán choã Toân giaû A-na-luaät cuøng nhau hoûi thaêm söùc khoûe, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Neáu Tyø-kheo ñaõ döùt saïch caùc laäu, vieäc laøm ñaõ xong, ñaõ truùt boû gaùnh naëng, lìa caùc keát söû höõu19, baèng chaùnh trí taâm kheùo giaûi thoaùt, vò aáy cuõng tu boán Nieäm xöù chaêng?” Toân giaû A-na-luaät traû lôøi caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo naøo, caùc laäu ñaõ döùt saïch, vieäc laøm ñaõ xong, ñaõ truùt boû gaùnh naëng, ñaõ lìa caùc keát söû höõu, baèng chaùnh trí taâm kheùo giaûi thoaùt; vò aáy cuõng tu boán Nieäm xöù. Vì sao? Vì ñeå ñaéc nhöõng gì chöa ñaéc, chöùng nhöõng gì chöa chöùng, hieän taïi soáng an laïc. Taïi sao nhö theá? Vì toâi cuõng ñaõ lìa caùc höõu laäu, ñaõ ñaéc quaû A-la-haùn, vieäc laøm ñaõ xong, taâm kheùo giaûi thoaùt, cuõng tu boán Nieäm xöù, ñeå ñaéc nhöõng gì chöa ñaéc, chöùng nhöõng gì chöa chöùng, ñeán choã chöa ñeán,... cho ñeán hieän taïi soáng an laïc.” Caùc Toân giaû baøn luaän xong, ñeàu tuøy hyû vui veû, moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy, ra ñi. M KINH 544. HAØ COÁ XUAÁT GIA20 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû A-na-luaät ôû taïi tinh xaù Toøng laâm, nöôùc Xaù-veä. Luùc aáy, coù nhieàu chuùng xuaát gia ngoaïi ñaïo ñeán choã Toân giaû A-

18.

Xem kinh treân.

19.

Haùn: höõu keát ¦³ ², Paøli: bhava-saöjoyana.

20.

Vì sao xuaát gia?

na-luaät cuøng nhau hoûi thaêm söùc khoûe, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû A-na-luaät: “Thöa Toân giaû, vì côù gì Toân giaû xuaát gia ôû trong phaùp cuûa Samoân Cuø-ñaøm?” Toân giaû A-na-luaät ñaùp: “Vì ñeå tu taäp.” Laïi hoûi: “Tu taäp nhöõng gì?” Ñaùp: “Tu caùc caên, tu caùc löïc, tu caùc giaùc phaàn, tu caùc nieäm xöù. Caùc oâng muoán nghe tu nhöõng gì?” Laïi hoûi: “Caên, löïc, giaùc phaàn, nhöõng

danh töï aáy chuùng toâi chöa bieát; huoáng chi laø laïi hoûi nghóa. Nhöng chuùng toâi muoán nghe nieäm xöù.” Toân giaû A-na-luaät baûo: “Caùc oâng haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, toâi seõ vì caùc oâng maø noùi. Neáu Tyø-kheo tu nieäm xöù quaùn thaân treân noäi thaân cho ñeán nieäm xöù quaùn phaùp treân phaùp.” Baáy giôø, chuùng xuaát gia ngoaïi ñaïo nghe Toân giaû A-na-luaät noùi xong, tuøy hyû hoan hyû, moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 545. HÖÔÙNG NIEÁT-BAØN21 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû A-na-luaät ôû taïi tinh xaù Toøng laâm, nöôùc Xaù-veä. Khi aáy Toân giaû A-na-luaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Ví nhö caây lôùn sanh tröôûng maø nghieâng xuoáng döôùi, caøng nghieâng saâu caøng muoán ñoå22. Neáu chaët reã noù, caây seõ phaûi ngaõ, thuaän theo chieàu nghieâng xuoáng. Cuõng vaäy, Tyø-kheo tu boán Nieäm xöù, laâu

21. Paøli, S.52.8 Salaôaøgaøra (tinh xaù Toøng laâm). 22. Haùn: tuøy tuaán tuøy thaâu C ÀH ¿é¡F nghóa khoâng roõ. Baûn aø P li: ga g nad p c naninnaø p c napo À H í aø ì aø ì aø ì òa paøcìnapabbhaøraø, soâng Haèng höôùng veà Ñoâng, xuoâi veà Ñoâng, ñoå veà Ñoâng.

ngaøy nhaém thaúng tôùi, ñaøo saâu, vaän chuyeån, höôùng ñeán vieãn ly, nhaém thaúng tôùi, ñaøo saâu, vaän chuyeån, höôùng ñeán giaûi thoaùt; nhaém thaúng tôùi, ñaøo saâu, vaän chuyeån, höôùng ñeán Nieát-baøn23.” Toân giaû A-na-luaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì ñaõ noùi, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 546. THAÙO QUAÙN TRÖÔÏNG24 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñang ôû beân bôø ao OÂ-neâ25, xoùm Baït-lan-na26. Luùc aáy coù Phaïm chí caàm gaäy thaùo quaùn27, ñeán choã Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, thaêm hoûi söùc khoûe nhau, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Do nhaân gì, duyeân gì, vua tranh giaønh vôùi vua, caùc Baø-la-moân, cö só tranh giaønh vôùi nhau?” Ma-ha Ca-chieân-dieân traû lôøi Phaïm chí: “Vì do bò troùi buoäc bôûi tham duïc28 neân vua tranh giaønh vôùi vua; caùc Baø-la-moân, cö só tranh giaønh vôùi nhau.” Phaïm chí laïi hoûi: “Do nhaân gì, duyeân gì, nhöõng ngöôøi xuaát gia tranh giaønh nhau?” Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaùp: “Vì do bò troùi buoäc bôûi kieán duïc29 neân ngöôøi xuaát gia tranh giaønh

23. P aøli: “taâm thuù laâu ngaøy cittaö dìgharattaö vivekaninnaö vivekapoòaö vivekapabbhaøraö, höôùng vieãn ly, xu höôùng vieãn ly, khuynh höôùng vieãn ly”. 24. AÁn Thuaän, “31. Töông öng Ñaïi Ca-chieân-dieân”, goàm caùc kinh Ñaïi Chaùnh 546-555. – Ñaïi Chaùnh kinh 546, Paøli: A.2.4.6 AØraømadaòña. 25. OÂ-neâ trì Q ªd ¦À . Paøli: Kaddamadaha (ao buøn). 26. Baït-lan-na tuï laïc ¶[ÅÓ ¨º »E ¸¨. Paøli: Varaòaø. 27. Chaáp thaùo quaùn tröôïng phaïm chí °õ ¾þ Äé §ú ±ë §Ó¡F khoâng roõ nghóa (Phaïm chí caàm gaäy coù treo bình nöôùc röûa tay?). Chöõ quaùn, baûn Cao-ly Äé: töôùi nöôùc; baûn Toáng ¿d¡R röûa tay; baûn Nguyeân-Thaùnh Åø¡R caùi huû. Paøli: AØraømadaòña braøhmaòo. 28. Tham duïc heä tröôùc ³g ±ý Ã´ Û . Paøli:

kaømaraøgaøbhinivesa, ñam meâ duïc laïc. 29. Kieán duïc heä tröôùc ¨£ ±ý Ã´ Û . Paøli: diææhiraøgaøbhinivesa, ñam meâ kieán giaûi.

vôùi ngöôøi xuaát gia." Phaïm chí laïi hoûi: "Thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, coù ngöôøi naøo lìa ñöôïc söï raøng buoäc cuûa tham duïc vaø lìa ñöôïc söï raøng buoäc cuûa nhöõng kieán duïc naøy khoâng?" Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaùp: "Coù, naøy Phaïm chí, Ñaïi Sö cuûa toâi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Theá Toân, coù theå lìa ñöôïc söï raøng buoäc cuûa tham duïc vaø lìa ñöôïc söï raøng buoäc cuûa nhöõng kieán duïc naøy." Phaïm chí laïi hoûi: "Phaät Theá Toân hieän nay ñang ôû choã naøo?" Ñaùp: "Ñöùc Theá Toân hieän taïi ñang ôû giöõa nhöõng ngöôøi Ba-la-kyø, nôi röøng caây Kyø-ñaø, vöôøn Caáp coâ ñoäc, thaønh Xaù veä, nöôùc Caâu-taùt-la." Baáy giôø, Phaïm chí töø choã ngoài ñöùng daäy, söûa laïi y phuïc, tròch vai aùo beân höõu, goái phaûi quyø saùt ñaát, höôùng veà nôi ôû cuûa Phaät chaép tay taùn thaùn: 'Nam-moâ Phaät! Nam-moâ Phaät Theá Toân, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc coù theå lìa moïi söï raøng buoäc cuûa tham duïc, hoaøn toaøn xa lìa moïi söï troùi buoäc cuûa tham duïc vaø caùc kieán duïc, saïch heát coäi goác.' Baáy giôø, Phaïm chí caäm gaäy thaùo quaùn nghe Toân giaû Ma-ha Ca- chieân-dieân noùi xong, tuøy hyû hoan hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 547. TUÙC SÓ30 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Ca-chieân-dieân ñang ôû beân bôø ao OÂ-neâ thoân Baø-la-na31. Baáy giôø, cuøng vôùi soá ñoâng Tyø-kheo tuï taäp ôû nhaø aên, vì vieäc

30. Ngöôøi lôùn tuoåi. Paøli, A.2.4.7 Kaòñaraøyana.

31. Baø-la-na ±C Ã¹ ¨º¡F xem cht.25, 26, kinh 546. Paøli: Madhuraøyaö Gundaøvane, trong röøng Gundaø, vöông

thoï trì y. Luùc aáy, coù Phaïm chí choáng gaäy32 tuoåi giaø, caùc caên suy yeáu, ñeán choã nhaø aên, choáng gaäy ñöùng moät beân. Sau moät hoài im laëng, oâng môùi noùi vôùi caùc Tyø-kheo: "Naøy caùc Tröôûng laõo, taïi sao caùc oâng thaáy ngöôøi lôùn tuoåi, maø khoâng chaøo hoûi, cung kính môøi ngoài?"

Luùc ñoù, Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân cuõng ngoài trong chuùng. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo Phaïm chí: "Theo phaùp cuûa chuùng toâi, khi coù ngöôøi giaø caû ñeán, ñeàu chaøo hoûi cung kính, leã baùi, môøi ngoài." Phaïm chí noùi:

"Toâi thaáy trong chuùng naøy, khoâng coù ai giaø caû hôn toâi, maø chaúng coù ai cung kính chaøo hoûi môøi ngoài. Theá sao oâng noùi raèng theo phaùp cuûa oâng, neáu thaáy coù ngöôøi lôùn tuoåi thì ñeàu cung kính leã baùi môøi ngoài?" Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaùp: "Naøy Phaïm chí, neáu coù ngöôøi naøo giaø caû ñeán taùm möôi, chín möôi tuoåi, toùc baïc, raêng ruïng, maø chæ thaønh töïu ñöôïc phaùp thieáu nieân, thì ngöôøi naøy chaúng phaûi laø baäc toân tuùc33. Ngöôïc laïi, tuy laø ngöôøi tuoåi treû khoaûng hai möôi laêm, da traéng toùc ñen, khoûe maïnh, hoaøn toaøn ñeïp ñeõ, maø thaønh töïu ñöôïc phaùp cuûa baäc cao nieân, thì ñöôïc keå vaøo haøng toân

tuùc.” Phaïm chí hoûi:

“Taïi sao goïi laø ngöôøi taùm möôi, chín möôi tuoåi, toùc baïc raêng ruïng, laïi thaønh töïu phaùp thieáu nieân, coøn ngöôøi treû tuoåi khoaûng hai möôi laêm, da traéng toùc ñen, khoûe maïnh, ñeïp ñeõ, laïi ñöôïc keå vaøo haøng toân tuùc?”

Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo Phaïm chí:

“Coù naêm phaåm chaát cuûa duïc, ñoù laø saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét,

quoác Madhura. 32. Chaáp tröôïng phaïm chí °õ §ú ±ë §Ó. Paøli: Baø-la-moân Kaòñaraøyan . a 33. Haùn: tuùc só ±J ¤h . Paøli: atha kho baølo na therotveva saíkhyaö gacchati, “(ngöôøi bò chi phoái bôûi duïc voïng) ngöôøi nhö vaäy ñöôïc goïi laø ngöôøi ngu, chöù khoâng phaûi laø Tröôûng laõo”. Paøli, baøla chæ ngöôøi ngu, cuõng coù nghóa laø con nít.

ñaùng yeâu, ñaùng thích, ñaùng nhôù nghó; tieáng ñöôïc nhaän thöùc bôûi tai; höông ñöôïc nhaän thöùc bôûi muõi; vò ñöôïc nhaän thöùc bôûi löôõi; xuùc ñöôïc nhaän thöùc bôûi thaân, ñaùng yeâu, ñaùng thích, ñaùng nhôù nghó. Ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy, maø khoâng lìa tham, khoâng lìa duïc, khoâng lìa aùi, khoâng lìa nieäm töôûng, khoâng lìa khaùt voïng, thì naøy Phaïm chí, neáu ngöôøi naøo nhö vaäy, thì duø taùm möôi, chín möôi tuoåi, toùc baïc, raêng ruïng, cuõng goïi ñoù laø thaønh töïu ñöôïc phaùp thieáu nieân. Coøn ngöôøi tuy tuoåi môùi hai möôi laêm, da traéng, toùc ñen, khoûe maïnh, ñeïp ñeõ nhöng ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy, maø lìa tham, lìa duïc, lìa aùi, lìa nieäm töôûng, lìa khaùt voïng. Ngöôøi nhö vaäy, tuy tuoåi môùi hai möôi laêm, da taéng, toùc ñen, khoûe maïnh, ñeïp ñeõ nhöng thaønh töïu ñöôïc phaùp cuûa baäc laõo nhaân thì ñöôïc keå vaøo haøng toân tuùc.” Baáy giôø, Phaïm chí môùi noùi vôùi Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Nhö yù nghóa Toân giaû ñaõ noùi, neáu töï xeùt laïi mình thì tuy toâi ñaõ giaø maø laïi nhoû, coøn caùc vò tuy treû tuoåi maø ñaõ thaønh töïu ñöôïc phaùp cuûa baäc cao nieân. “Thöa Toân giaû, theá gian baän nhieàu vieäc, toâi xin caùo töø.” Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaùp: “Naøy Phaïm chí, oâng töï bieát ñuùng thôøi.” Phaïm chí nghe Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân noùi xong, tuøy hyû, vui möøng roài trôû veà nhaø mình. M KINH 548. MA-THAÂU-LA34 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñang ôû trong röøng raäm35. Luùc aáy, quoác vöông nöôùc Ma-thaâu-la laø Taây Phöông vöông töû36 ñi ñeán choã Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, ñaûnh leã, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân:

34.

Paøli, M.84 Madhura-sutta.

35. Truø laâm

¸Y ªL. Paøli: Madhuraøyaö Gundaøvane.

36. Taây

Phöông vöông töû ¦è ¤è ¤ý ¤l. Paøli, vua nöôùc Madhuraø teân laø Avantiputta.

“Ngöôøi Baø-la-moân töï noùi, ta laø nhaát, keû khaùc laø thaáp heøn. Ta laø traéng, keû khaùc laø ñen. Baø-la-moân laø thanh tònh, chöù khoâng phaûi phi Baø-la-moân. Chính con Phaïm thieân37 töø mieäng sanh ra, ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân, laø thöøa töï cuûa Phaïm thieân38, neân chuùng laø sôû höõu cuûa Phaïm thieân. Thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân nghóa naøy theá naøo?” Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân noùi vôùi vua Ma-thaâu-la: “Ñaïi vöông, ñaây chæ laø ngoân thuyeát cuûa theá gian39. Ngöôøi theá gian cho raèng Baø-la-moân laø nhaát, keû khaùc laø thaáp heøn. Baø-la-moân laø traéng, keû khaùc laø ñen. Baø-la-moân laø thanh tònh, chöù khoâng phaûi phi Baø-la-moân. Chính Baø-la-moân ñöôïc Phaïm thieân sanh, töø mieäng sanh ra, ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân, laø thöøa töï cuûa Phaïm thieân. Ñaïi vöông neân bieát, nghieäp laø chaân thaät; ñieàu ñoù caên cöù vaøo nghieäp. Vua noùi vôùi Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Ñoù laø nhöõng lôøi noùi sô löôïc, toâi khoâng hieåu roõ. Xin giaûi thích phaân bieät laïi cho.” Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaùp: “Baây giôø, toâi seõ hoûi Ñaïi vöông, tuøy theo caâu hoûi maø Ñaïi vöông traû lôøi.” Toân giaû lieàn hoûi: “Thöa Ñaïi vöông, ngaøi laø vua Baø-la-moân40, nôi ñaát nöôùc cuûa mình coù boán haïng ngöôøi naøy laø Baø-la-moân, Saùt-ñeá-lôïi, cö só, gia chuû, ñeàu ñöôïc goïi ñeán. Ngaøi duøng tieàn cuûa, theá löïc khieán hoï haàu caän phoøng veä, hoï daäy tröôùc nguû sau vaø caùc meänh leänh ñöôïc chaáp haønh, taát caû ñeàu ñöôïc nhö yù mình khoâng?” Vua ñaùp: “Nhö yù.” Toân giaû laïi hoûi: “Taâu Ñaïi vöông, Saùt-ñeá-lôïi laø vua, cö só laø vua, gia chuû laø vua41.

37. Baûn Haùn: Baø-la-moân töû
±C Ã¹ ªù ¤l¡F khoâng phaân bieät brahma (Phaïm thieân) vôùi braøhmaòa (Baø-la-moân).

38. Baûn Haùn: thò Baø-la-moân sôû höõu
¬O ±C Ã¹ ªù ©Ò ¦³. Paøli: brahmadaøyaødaø.

39.
Paøli: ghosoyeva kho eso, mahaøraja, lokasmiò, ñoù chæ laø tieáng chaøo xaùo trong ñôøi.

40.
Neân hieåu, “neáu ngöôøi Baø-la-moân laøm vua”. So saùnh caùc ñoaïn döôùi.

41.
Neân hieåu, “neáu ngöôøi Saùt-ñeá-lôïi (...) laøm vua”.
Neáu taïi ñaát nöôùc cuûa mình coù boán chuûng taùnh, ñeàu ñöôïc goïi ñeán. Nhaø vua duøng cuûa caûi, theá löïc, khieán hoï haàu caän phoøng veä, hoï daäy tröôùc nguû sau vaø vua ra leänh laøm caùc vieäc, thì coù ñöôïc nhö yù vua khoâng?” Vua ñaùp: “Nhö yù.” “Thöa Ñaïi vöông, nhö vaäy boán chuûng taùnh naøy, taát caû ñeàu bình ñaúng coù sai bieät naøo. Ñaïi vöông neân bieát, boán chuûng taùnh naøy taát caû ñeàu bình ñaúng, khoâng coù söï sai bieät naøo hoaëc hôn hay baèng.” Vua Ma-thaâu-la baïch Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Thöa Toân giaû ñuùng nhö vaäy, boán chuûng taùnh naøy ñeàu bình ñaúng, khoâng coù gì sai bieät duø laø hôn hay laø

baèng.” “Cho neân, Ñaïi vöông neân bieát, boán chuûng taùnh naøy theo ngoân thuyeát cuûa theá gian laø coù sai khaùc, cho ñeán, caên cöù vaøo nghieäp, chaân thaät chöù khoâng sai khaùc.” “Laïi nöõa, Ñaïi vöông trong ñaát nöôùc naøy, neáu doøng Baø-la-moân coù ngöôøi troäm caép thì neân haønh xöû nhö theá naøo?” Vua thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Trong doøng Baø-la-moân neáu coù ngöôøi naøo troäm caép thì seõ bò ñaùnh baèng roi, bò troùi, hoaëc bò ñuoåi ra khoûi nöôùc, hoaëc phaït tieàn cuûa, hoaëc bò chaët tay chaân, xeûo tai muõi; neáu laø toäi naëng thì seõ bò gieát cheát. Keû troäm ñoù duø laø doøng Baø-la-moân cuõng goïi laø giaëc.” Laïi hoûi: “Thöa Ñaïi vöông, neáu trong doøng Saùt-ñeá-lôïi, cö só, gia chuû coù keû troäm caép, thì phaûi laøm theá naøo?” Vua thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Cuõng bò phaït ñaùnh roi, bò troùi, bò ñuoåi ra khoûi nöôùc, cuõng phaït tieàn cuûa, bò chaët tay, chaân, xeûo tai, muõi; neáu toäi naëng thì bò gieát cheát.” “Nhö vaäy, thöa Ñaïi vöông, haù khoâng phaûi boán chuûng taùnh ñeàu bình ñaúng sao? Hay coù söï sai khaùc naøo chaêng?” Vua thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “YÙ nghóa cuûa chuùng laø nhö vaäy. Thaät ra khoâng coù baát cöù moät sai bieät naøo duø laø hôn hay laø baèng.” Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân laïi noùi vôùi vua: “Ñaïi vöông neân bieát, veà boán chuûng taùnh naøy, ngoân thuyeát cuûa theá gian noùi, Baø-la-moân laø nhaát, keû khaùc laø thaáp heøn. Baø-la-moân laø

traéng, keû khaùc laø ñen. Baø-la-moân laø thanh tònh, chöù khoâng phaûi phi Baø-la-moân. Chính Baø-la-moân ñöôïc Phaïm thieân sanh, töø mieäng sanh ra; ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân, laø thöøa töï cuûa Phaïm thieân. Haù khoâng phaûi laø y cöù vaøo nghieäp, chaân thaät y cöù vaøo nghieäp chaêng?” Laïi hoûi: “Ñaïi vöông, neáu ngöôøi Baø-la-moân saùt sanh, troäm caép, taø daâm, noùi doái, noùi lôøi aùc, hai löôõi, noùi theâu deät, tham, nhueá, taø kieán, taïo möôøi nghieäp ñaïo baát thieän thì seõ sanh vaøo coõi aùc hay coõi laønh? Töø nôi vò A- la-haùn42 vua ñaõ nghe ñöôïc nhöõng gì?” Vua thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Baø-la-moân taïo möôøi nghieäp ñaïo baát thieän seõ ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Töø nôi A-la-haùn toâi nghe nhö vaäy. Saùt-ñeá-lôïi, cö só, gia chuû cuõng noùi nhö vaäy. Laïi hoûi: “Thöa Ñaïi vöông, neáu Baø-la-moân naøo laøm möôøi nghieäp ñaïo laønh, xa lìa saùt sanh cho ñeán chaùnh kieán thì seõ sanh vaøo nôi naøo? Coõi laønh hay coõi aùc? Töø nôi vò A-la-haùn vua ñaõ nghe ñöôïc nhöõng gì?” Vua thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Neáu Baø-la-moân laøm möôøi nghieäp ñaïo laønh thì seõ sanh vaøo coõi laønh. Töø nôi A-la-haùn toâi nghe nhö vaäy. Saùt-ñeá-lôïi, cö só, gia chuû cuõng noùi nhö vaäy.” Laïi hoûi: “Theá naøo Ñaïi vöông, boán chuûng taùnh nhö vaäy, laø coù bình ñaúng khoâng, hay coù gì sai bieät duø laø hôn hoaëc laø baèng?” Vua thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Theo nghóa nhö vaäy thì laø bình ñaúng, khoâng coù gì sai bieät duø laø hôn hay laø baèng.” “Cho neân Ñaïi vöông neân bieát, boán chuûng taùnh naøy ñeàu bình ñaúng khoâng coù gì sai bieät duø laø hôn hay laø baèng. Theo ngoân thuyeát theá gian maø noùi, Baø-la-moân laø nhaát, keû khaùc laø thaáp heøn. Baø-la-moân laø traéng, keû khaùc laø ñen. Baø-la-moân laø thanh tònh, chöù khoâng phaûi phi Baø-la-moân. Chính Baø-la-moân ñöôïc Phaïm thieân sanh, töø mieäng sanh ra;

42. A-la-ha ªü Ã¹ ¨þ. Paøli: aørahaø, töùc A-la-haùn; ôû ñaây chæ chung caùc baäc Thaùnh ñöôïc toân suøng, khoâng phaûi rieâng A-la-haùn trong haøng Thanh vaên cuûa Phaät.

ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân, laø thöøa töï cuûa Phaïm thieân. Neân bieát laø do nghieäp laø chaân thaät, laø y cöù vaøo nghieäp. Vua thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Thaät ñuùng nhö nhöõng gì ñaõ noùi ñoù, taát caû ñeàu ngoân thuyeát cuûa theá gian neân noùi Baø-la-moân laø nhaát, keû khaùc laø thaáp heøn. Baø-la-moân laø traéng, keû khaùc laø ñen. Baø-la-moân laø thanh tònh, chöù khoâng phaûi phi Baø-la-moân. Chính Baø-la-moân ñöôïc Phaïm thieân sanh, töø mieäng sanh ra, ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân, laø thöøa töï cuûa Phaïm thieân. Nhöng ñeàu do nghieäp laø chaân thaät, laø y cöù vaøo nghieäp.” Vua Ma-thaâu-la nghe Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân noùi xong, tuøy hyû vui möøng laøm leã roài ñi. M KINH 549. CA-LEÂ43 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñang ôû trong tinh xaù Caâu- la-la-tra, nöôùc A-baøn-ñeà44. Saùng sôùm, Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaép y, mang baùt, vaøo45 Caâu-la-la-tra, tuaàn töï ñi khaát thöïc, ñeán nhaø Öu-baø-di Ca-leâ-ca46. Khi aáy, Öu-baø-di troâng thaáy Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, lieàn söûa soaïn choã ngoài, roài môøi ngoài, ñaûnh leã döôùi chaân Toân giaû Ma-ha Ca- chieân-dieân xong, ñöùng lui qua moät beân, thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân- dieân: “Nhö nhöõng gì Ñöùc Theá Toân ñaõ daïy, traû lôøi caâu hoûi cuûa ñoàng nöõ Taêng-kyø-ña47. Theá Toân ñaõ noùi trong baøi keä nhöõng caâu hoûi cuûa ñoàng nöõ

43. Paøli, A.10.26 Kaølì. 44. A-baøn-ñeà quoác Caâu-la-la-tra tinh xaù P li: Avantìsu Kuraraghare pavatte pabbate, ªü ºn ´£ °ê ©ë Ã¹ Ã¹ ¦\ ºë ªÙ. aø trong thò traán Kuraraghara, vöông quoác Avanti, trong nuùi Pavatta. 45. Haùn: nhaäp ¤J. Coù söï nhaàm laãn veà ñòa danh trong baûn Haùn. 46. Ca-leâ-ca { ±ù {. Paøli: Kuraragharikaø Kaølì, vôï cuûa ngöôøi thôï saên chim öng (?). Baûn Paøli: Öu-baø-di Kaølì ñi ñeán choã Toân giaû. 47. Taêng-k yø ña ñoàng nöõ sôû vaán ¹¬ Ï ¦h £ ¤k ©Ò ºÝ. Paøli: Kumaøripaóha, “nhöõng caâu hoûi cuûa Ñoàng nöõ”, chæ caùc con gaùi cuûa Mara, trong kinh S.4.25 Dhìtaro.

Taêng-kyø-ña: Thaät nghóa ôû taïi taâm, Tòch dieät maø khoâng loaïn48. Haøng phuïc quaân duõng maõnh, Saéc ñeïp ñeõ ñaùng yeâu49. Moät mình, chuyeân thieàn töù, Neám Thieàn laïc vi dieäu, Ñoù goïi laø xa lìa, Caùc baïn beø theá gian. Caùc baïn beø theá gian, Khoâng gaàn guõi ta ñöôïc. “Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, baøi keä naøy cuûa Theá Toân, yù nghóa nhö theá naøo? Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân traû lôøi Öu-baø-di: “Naøy chò, coù moät Sa-moân Baø-la-moân noùi: Bieán xöù ñònh veà ñaát50; khoâng coøn gì hôn ñaây ñeå caàu mong quaû naøy51. Naøy chò, neáu Sa-moân, Baø-la-moân naøo ñoái vôùi bieán xöù ñònh veà ñaát, maø ñöôïc thanh tònh trong saùng, thì seõ thaáy ñöôïc caên baûn cuûa noù52, thaáy ñöôïc söï tai haïi, thaáy ñöôïc söï dieät taän, thaáy ñöôïc con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän. Vì thaáy ñöôïc coäi goác, thaáy ñöôïc söï tai haïi, thaáy ñöôïc söï dieät taän, thaáy ñöôïc con ñöôøng

ñöa ñeán söï dieät taän, neân ñaït ñöôïc nghóa chaân thaät taïi taâm, tuy tòch dieät nhöng khoâng loaïn. Naøy chò, cuõng vaäy bieán xöù ñònh veà nöôùc, bieán xöù ñònh veà löûa, bieán xöù ñònh veà gioù, bieán xöù

48. Haùn: thaät nghóa toàn ö taâm, tòch dieät nhi baát loaïn ¹ê ¸q ¦s ©ó ¤ß¡A ±I À ¦Ó ¤£ ¶Ã. Paøli: atthassa pattiö hadayassa santiö, ñaït ñeán muïc ñích (yù nghóa) vaø söï tòch tónh cuûa taâm. 49. Paøli: jetva senaö piyasaøtaruøpaö, haøng phuïc quaân ñoäi saéc khaû aùi, khaû hyû. 50. Haùn: ñòa nhaát thi t nhaäp xöù chaùnh thoï eá ¦a ¤@ ¤Á ¤J ³B ¥¿ ¨ü¡R moân chaùnh thoï (taäp trung tö töôûng) coù ñeà muïc laø nhaát thieát nhaäp (hay bieán xöù: taäp trung treân tính phoå bieán cuûa ñoái töôïng) vôùi ñoái töôïng laø ñaát, moät trong möôøi ñoái töôïng cuûa ñeà muïc thieàn ñònh bieán xöù. Paøli: paæhavì-kasiòa-samaøpatti. 51. Paøli: paæhavìkasiòasamaøpattiparamaø kho bhaginì eke samaòabraøhmaòaø attho' ti abhinibbattesuö, "Moät soá Sa-moân, Baø-la-moân cho raèng ñòa bieán xöù ñònh laø muïc ñích (yù nghóa) toái thöôïng". 52. Ñaây chæ vò ngoït cuûa ñònh . Paøli: assaøda.

ñònh veà maøu xanh, bieán xöù ñònh veà maøu vaøng, bieán xöù ñònh veà maøu ñoû, bieán xöù ñònh veà maøu traéng; bieán xöù ñònh veà hö khoâng, bieán xöù ñònh veà thöùc laø toái thöôïng ñeå caàu mong quaû naøy.

Naøy chò, neáu coù Sa-moân, Baø-la-moân naøo cho ñeán, bieán xöù ñònh veà thöùc, maø ñöôïc thanh tònh trong saùng, thì seõ thaáy caên baûn, thaáy ñöôïc söï tai haïi, thaáy ñöôïc söï dieät taän, thaáy ñöôïc con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän. Vì thaáy ñöôïc caên baûn, thaáy ñöôïc söï tai haïi, thaáy ñöôïc söï dieät taän, thaáy con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän, neân ñaït ñöôïc nghóa chaân taïi taâm, tòch dieät maø khoâng loaïn, kheùo thaáy, kheùo nhaäp. Cho neân, Theá Toân traû lôøi baøi keä nhöõng caâu hoûi cuûa ñoàng nöõ Taêng-kyø-ña: Thaät nghóa ôû taïi taâm, Tòch dieät maø khoâng loaïn. Haøng phuïc quaân duõng maõnh, Saéc ñeïp ñeõ ñaùng yeâu. Moät mình, chuyeân thieàn töù, Neám Thieàn laïc vi dieäu, Ñoù goïi laø xa lìa, Baïn beø cuûa theá gian. Caùc baïn beø theá gian, Khoâng gaàn guõi ta ñöôïc. "Naøy chò, vì toâi hieåu Theá Toân baèng yù nghóa nhö vaäy maø noùi keä nhö vaäy." Öu-baø-di thöa: "Laønh thay Toân giaû! Toân giaû ñaõ noùi nghóa chaân thaät. Xin Toân giaû nhaän lôøi môøi thoï trai cuûa con." Baáy giôø, Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân im laëng nhaän lôøi. Öu-baø-di Ca-leâ-ca bieát Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaõ nhaän lôøi môøi roài, lieàn saém söûa caùc thöù ñoà aên thöùc uoáng ngon laønh, cung kính toân troïng, töï tay daâng thöùc aên. Khi Ca-leâ-ca bieát Toân giaû Ma-ha Ca- chieân-dieân ñaõ thoï thöïc, röûa baùt, suùc mieäng xong, lieàn söûa soaïn moät choã ngoài thaáp tröôùc Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, cung kính nghe phaùp. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân vì nöõ cö só maø noùi caùc phaùp, khai thò, chæ giaùo, soi saùng, khieán cho hoan hyû, sau ñoù Toân giaû töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M

KINH 550. LY53 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân cuõng ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo caùc Tyø-kheo: "Phaät Theá Toân, Nhö Lai, ÖÙng Cuùng,

Ñaúng Chaùnh Giaùc, laø baäc Tri giaû, laø baäc Kieán giaû54, noùi saùu phaùp ra khoûi choã khoå, ñaït ñeán choã thuø thaéng, noùi nhaát thöøa ñaïo khieán cho chuùng sanh ñöôïc thanh tònh, lìa moïi söï khoå naõo, döùt heát lo buoàn, ñöôïc phaùp chaân nhö55. Saùu phaùp aáy laø gì? Ñoù laø, Thaùnh ñeä töû nieäm töôûng phaùp sôû haønh cuûa Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, laø phaùp sôû haønh thanh nieäm56: Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Theá Toân. Thaùnh ñeä töû do nieäm phaùp sôû haønh cuûa Nhö Lai, neân lìa giaùc töôûng tham duïc, lìa giaùc töôûng saân nhueá, lìa giaùc töôûng naõo haïi57. Thaùnh ñeä töû ra khoûi taâm nhieãm tröôùc. Taâm nhieãm tröôùc laø gì? Ñoù laø naêm phaåm chaát cuûa duïc. Neáu ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy maø lìa tham, nhueá, si, an truï chaùnh nieäm, chaùnh trí, nöông theo tröïc ñaïo, tu taäp nieäm Phaät, chaân chaùnh höôùng thaúng ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, laø baäc Tri giaû, Kieán giaû, noùi nhaát thöøa ñaïo thöù nhaát ra khoûi khoå, ñaït ñeán choã thuø thaéng, khieán chuùng sanh ñöôïc thanh tònh, lìa khoûi moïi khoå naõo, dieät heát moïi lo buoàn, ñöôïc phaùp nhö thaät. “Laïi nöõa, Thaùnh ñeä töû luoân nieäm töôûng Chaùnh phaùp, nieïâm: Phaùp

53.

Paøli, A.6.26 Kaccaøna.

54. Haùn: sôû tri sôû kieán

©Ò ª¾ ©Ò ¨£. Paøli: jaønataø passataf, danh töø taùc nhaân; baûn Haùn hieåu laø phaân töø quaù khöù.

55. Paøli: óaøyassa adhigamaøya nibbaønassa sacchikitiyaøya, ñeå ñaït chaùnh lyù, chöùng Nieát-baøn. 56. Nguyeân baûn: tònh ²b . Theo ñoaïn döôùi, söûa laïi laø nieäm ©À . 57. Tham duïc giaùc, saân nhueá giaùc, haïi giaùc ³g ±ý Ä±¡A½Q ài Ä±¡A®` Ä± : töùc ba baát thieän taàm. Paøli: tayo akusala- vitakk :k ma aø aø -vitakko, vyaøpaøda-, vihiösa-vitakko.

luaät hieän taïi cuûa Theá Toân58, lìa moïi nhieät naõo, phi thôøi gian, thoâng suoát, thaáy ngay trong hieän taïi, duyeân töï mình maø giaùc ngoä59. Luùc Thaùnh ñeä töû nieäm Chaùnh phaùp, khoâng khôûi giaùc töôûng tham duïc, giaùc töôûng saân nhueá, naõo haïi. Nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû ra khoûi taâm nhieãm tröôùc. Taâm nhieãm tröôùc laø gì? Ñoù laø naêm phaåm chaát cuûa duïc. Neáu ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy maø lìa tham, nhueá, si, an truï chaùnh nieäm, chaùnh trí, nöông theo tröïc ñaïo, tu taäp nieäm Phaät, chaân chaùnh höôùng thaúng ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, laø baäc Tri giaû, Kieán giaû, noùi nhaát thöøa ñaïo thöù hai ra khoûi khoå, ñaït ñeán choã thuø thaéng, khieán chuùng sanh ñöôïc thanh tònh, lìa khoûi moïi khoå naõo, dieät heát moïi lo buoàn, ñöôïc phaùp nhö thaät. “Laïi nöõa, Thaùnh ñeä töû luoân nieäm Taêng phaùp laø baäc thieän xaûo thuù höôùng, chaân chaùnh thuù höôùng, tröïc chæ thuù höôùng, bình ñaúng thuù höôùng, tu haïnh tuøy thuaän, Ñoù laø höôùng Tu-ñaø-hoaøn, ñaéc quaû Tu-ñaø- hoaøn; höôùng Tö-ñaø-haøm, ñaéc quaû Tö-ñaø-haøm; höôùng A-na-haøm,

ñaéc quaû A-na-haøm; höôùng A-la-haùn, ñaéc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, boán ñoâi, taùm baäc, ñoù goïi laø Taêng ñeä töû cuûa Theá Toân, ñaày ñuû giôùi, ñaày ñuû ñònh, ñaày ñuû tueä, ñaày ñuû giaûi thoaùt, ñaày ñuû giaûi thoaùt tri kieán, laø phöôùc ñieàn Voâ thöôïng cuûa theá gian, laø nôi xöùng ñaùng cuùng döôøng, cung kính, leã baùi60. Khi Thaùnh ñeä töû nieäm Taêng, khoâng khôûi giaùc töôûng tham duïc, saân nhueá, naõo haïi, nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû thoaùt khoûi taâm nhieãm tröôùc. Taâm nhieãm tröôùc laø gì? Ñoù laø naêm phaåm chaát cuûa duïc. Neáu ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy maø lìa tham, nhueá, si, an truï chaùnh nieäm, chaùnh trí, nöông theo tröïc ñaïo, tu taäp nieäm Phaät, chaân chaùnh höôùng thaúng ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc,

58. Dòch saùt Haùn: Theá Toân hieän taïi phaùp luaät ¥@ ´L ²{ ¦b ªk «ß . Baûn Haùn hieåu sai. Vaên chuaån theo Huyeàn Trang: Phaät chaùnh phaùp (thieän thuyeát) hieän kieán ¦ò ¥¿ ªk (½ »¡) ²{ ¨£ : Chaùnh phaùp cuûa Phaät (ñöôïc kheùo thuyeát), chöùng nghieäm ngay trong hieän taïi. Paøli: (svaøkkhato) bhagavato dhammo sandiææhiko. Xem cht. döôùi. 59. Vaên chuaån ñònh cuù veà nieäm phaùp (Huyeàn Trang, Phaùp Uaån Tuùc Luaän 3): “Phaät Chaùnh phaùp thieän thuyeát, hieän kieán, voâ nhieät, öùng thôøi, daãn ñaïo, caän quaùn, trí giaû noäi chöùng”. Paøli: svaøkkhaøto bhagavataø dhammo sandiææhiko akaøliko ehipassiko opnanaøyiko paccattaö veditabbo vióóuøhìti. 60. Vaên chu n ñ nh cuù v aå ò eà nieäm Taêng, xem Phaùp uaån, ñaõ daãn treân.

laø baäc Tri giaû, Kieán giaû, noùi nhaát thöøa ñaïo thöù ba ra khoûi khoå, ñaït ñeán choã thuø thaéng, khieán chuùng sanh ñöôïc thanh tònh, lìa khoûi moïi khoå naõo, dieät heát moïi lo buoàn, ñöôïc phaùp nhö thaät. “Laïi nöõa, Thaùnh ñeä töû nieäm Giôùi ñöùc, nieäm: Giôùi khoâng khuyeát, giôùi khoâng vôõ, giôùi thuaàn haäu, giôùi khoâng lìa, giôùi khoâng troäm laáy61, giôùi kheùo roát raùo, giôùi ñaùng khen ngôïi, giôùi maø baäc phaïm haïnh khoâng gheùt boû. Neáu Thaùnh ñeä töû khi nieäm giôùi, töï nhôù nghó nhöõng giôùi ñaõ ñöôïc thaønh töïu trong thaân, ngay luùc aáy khoâng khôûi giaùc töôûng tham duïc, saân nhueá, naõo haïi, thì nhö vaäy laø Thaùnh ñeä töû ñaõ ra khoûi taâm nhieãm tröôùc. Taâm nhieãm tröôùc laø gì? Ñoù laø naêm phaåm chaát cuûa duïc. Neáu ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy maø lìa tham, nhueá, si, an truï chaùnh nieäm, chaùnh trí, nöông theo tröïc ñaïo, tu taäp nieäm Phaät, chaân chaùnh höôùng thaúng ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, laø baäc Tri giaû, Kieán giaû, noùi nhaát thöøa ñaïo thöù tö ra khoûi khoå, ñaït ñeán choã thuø thaéng, khieán chuùng sanh ñöôïc thanh tònh, lìa khoûi moïi khoå naõo, dieät heát moïi lo buoàn, ñöôïc phaùp nhö thaät. “Laïi nöõa, Thaùnh ñeä töû nieäm Thí phaùp62, taâm töï vui möøng: Nay ta ñaõ lìa caáu ueá xan tham; duø laø taïi gia maø taâm boá thí vôùi söï giaûi thoaùt, thöôøng thí, xaû thí, vui thí, thaønh töïu söï boá thí, boá thí bình ñaúng. Neáu Thaùnh ñeä töû khi nieäm thí phaùp maø töï mình boá thí, khoâng khôûi giaùc töôûng tham duïc, saân nhueá, naõo haïi, thì nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû ra khoûi taâm nhieãm tröôùc. Taâm nhieãm tröôùc laø gì? Ñoù laø naêm phaåm chaát cuûa duïc. Neáu ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy maø lìa tham, nhueá, si vaø an truï chaùnh nieäm, chaùnh trí, nöông theo

tröïc ñaïo, tu taäp nieäm Phaät, chaân chaùnh höôùng thaúng ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, laø baäc Tri giaû, Kieán giaû, noùi nhaát thöøa ñaïo thöù naêm ra khoûi khoå, ñaït ñeán choã thuø thaéng, khieán chuùng sanh ñöôïc thanh tònh, lìa khoûi moïi khoå naõo, dieät heát moïi lo buoàn, ñöôïc phaùp nhö thaät. “Laïi nöõa, Thaùnh ñeä töû luoân nieäm Thieân ñöùc63, nieäm: Töù vöông

61.

Phi ñaïo thuû giôùi «D s ¨ú §Ù . Paøli: bhujssaøni (silaøni): noâ leä ñöôïc giaûi phoùng, töï do; (giôùi) töï taïi.

62.

Paøli: caøga, hueä thí, thí xaû, töø thieän boá thí.

63.

Paøli: devataønussati, nieäm töôûng chö Thieân.

thieân, Tam thaäp tam thieân, Dieäm-ma thieân, Ñaâu-suaát-ñaø thieân, Hoùa laïc thieân, Tha hoùa töï taïi thieân, vôùi tín taâm thanh tònh, khi maïng chung ôû nôi nay seõ sanh leân caùc coõi trôøi. Ta cuõng nhö vaäy, vôùi tín, giôùi, thí, vaên, tueä, maïng chung ôû nôi naøy seõ ñöôïc sanh leân caùc coõi trôøi. Nhö vaäy, khi Thaùnh ñeä töû nieäm coâng ñöùc chö Thieân, khoâng khôûi giaùc töôûng tham duïc, saân nhueá, naõo haïi, thì nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû ra khoûi taâm nhieãm tröôùc. Taâm nhieãm tröôùc laø gì? Ñoù laø naêm phaåm chaát cuûa duïc. Neáu ñoái vôùi naêm phaåm chaát cuûa duïc naøy maø lìa tham, nhueá, si vaø an truï chaùnh nieäm, chaùnh trí, nöông theo tröïc ñaïo, tu taäp nieäm Phaät, chaân chaùnh höôùng thaúng ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, laø baäc Tri giaû, Kieán giaû, noùi nhaát thöøa ñaïo thöù naêm ra khoûi khoå, ñaït ñeán choã thuø thaéng, khieán chuùng sanh ñöôïc thanh tònh, lìa khoûi moïi khoå naõo, dieät heát moïi lo buoàn, ñöôïc phaùp nhö thaät.” Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe lôøi daïy xong, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 551. HA-LEÂ (1)64 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ôû taïi tinh xaù hoï Thích trong thoân Ha-leâ. Baáy giôø tröôûng giaû Ha-leâ Tuï laïc65 ñeán choã Toân giaû Ma-ha Ca- chieân-dieân, cuùi ñaàu ñaûnh leã, roài ngoài lui qua moät beân, thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Nhö baøi keä Theá Toân traû lôøi nhöõng caâu hoûi cuûa Ma-kieàn-ñeà trong kinh Nghóa phaåm66: Ñoaïn taát caû caùc doøng,

64.

Paøli, S.22.3 Haøliddikaøni.

65. Ha-leâ Tuï laïc tröôûng giaû

¶F ±ù »E ¸¨ ªø ªÌ¡A Ha-leâ tuï laïc chuû; xem kinh tieáp theo.

Paøli:

Haøliddikaøni-gahapati.

66.

Paøli: aææhakavaggiye maøgandiyapaóhe, trong kinh Nhöõng caâu hoûi cuûa Maøgandiya, phaåm thöù 8 (Suttanipaøta).

Laáp kín nguoàn nöôùc chaûy; Soáng thaân caän laøng xoùm, Maâu ni khoâng khen ngôïi. Naêm duïc ñaõ troáng roãng. Quyeát khoâng ñaày trôû laïi; Lôøi tranh tuïng theá gian, Chung cuoäc khoâng xaûy nöõa. Thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, keä naøy coù yù nghóa gì?" Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân traû lôøi gia chuû: "Con maét laø doøng chaûy. Tham phaùt khôûi bôûi thöùc con maét. Nöông vaøo giôùi con maét maø tham duïc chaûy traøo ra, neân goïi laø doøng chaûy67. Tai, muõi, löôõi, thaân, yù laø doøng chaûy tham phaùt khôûi bôûi yù thöùc. Nöông vaøo yù giôùi maø tham duïc chaûy traøo ra, neân goïi laø doøng chaûy." Gia chuû laïi hoûi Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: "Theá naøo goïi laø khoâng chaûy traøo ra68?" Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo gia chuû: "Thöùc cuûa con maét; aùi vaø hyû y treân saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét maø phaùt sanh, neáu chuùng döùt saïch, voâ duïc, dieät taän, tòch tónh, tòch dieât, thì ñoù goïi laø khoâng chaûy traøo ra. Tai, muõi, löôõi, thaân, yù; laø yù thöùc; tham duïc y treân phaùp ñöôïc nhaän thöùc bôûi yù maø phaùt sanh, neáu chuùng döùt saïch, voâ duïc, dieät taän, tòch tónh, tòch dieïât, thì ñoù goïi laø khoâng chaûy traøo ra."

Laïi hoûi: "Theá naøo laø nguoàn69?" Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaùp: "Duyeân con maét vaø saéc sanh ra thöùc con maét. Ba söï hoøa hôïp sanh ra xuùc. Duyeân xuùc sanh caûm thoï, hoaëc thoï laïc, thoï khoå, thoï khoâng khoå khoâng laïc. Töø ñoù phaùt xuaát doøng nhieãm tröôùc. Tai, muõi, löôõi, thaân, yù; yù thöùc, yù thöùc phaùp, caû ba hoøa hôïp sanh ra xuùc. Duyeân xuùc sanh caûm thoï, hoaëc thoï laïc, thoï khoå, thoï khoâng khoå khoâng laïc.

67. Haùn: löu ¬y . Paøli: ruøpadhaøtu gahapati vióóaøòassa oko, ruøpadhaøturaøgavinibaddhaóca pana vióóaøòam okasaøriti vuccati, "Saéc giôùi laø nhaø cuûa thöùc. Thöùc bò troùi buoäc bôûi saéc giôùi tham ñöôïc goïi laø ngöôøi ôû troï nhaø". Baûn Haùn ñoïc ogho (doøng chaûy) thay vì oko (nhaø). 68. Baát löu ¤£ ¬y . Paøli: anokasaørì, ngöôøi khoâng ôû troï. Xem cht. treân. 69. Löu nguyeân ¬y ½ . Paøli: niketasaørì, tieâu töôùng cuûa truù xöù.

Doøng aùi hyû y nôi thoï naøy phaùt xuaát, ñoù goïi laø nguoàn cuûa doøng." "Theá naøo laø laáp nguoàn cuûa doøng naøy?" "Söï heä luïy do giôùi con maét tieáp nhaän caûnh giôùi taâm phaùp; neáu söï heä luïy naøy döùt saïch, voâ duïc, dieät taän, tòch tónh, tòch dieät, ñoù goïi laø laáp nguoàn cuûa doøng. Söï heä luïy do tai, muõi, löôõi, thaân, yù tieáp nhaän caûnh giôùi taâm phaùp; neáu söï heä luïy naøy döùt saïch, voâ duïc, dieät taän, tòch tónh, tòch dieät, ñoù goïi laø laáp nguoàn cuûa doøng." Laïi hoûi: "Theá naøo laø thaân caän, taùn thaùn nhau?"70 Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñaùp: "Taïi gia, xuaát gia thaân caän nhau, cuøng möøng, cuøng lo, cuøng vui, cuøng khoå, vieäc gì cuõng ñeàu laøm chung; ñoù goïi laø thaân caän, taùn thaùn nhau." Laïi hoûi: "Theá naøo laø khoâng khen ngôïi?"71 "Laø taïi gia, xuaát gia khoâng cuøng thaân caän, khoâng cuøng möøng, khoâng cuøng lo, khoâng cuøng khoå, khoâng cuøng vui; phaøm laøm vieäc gì cuõng ñeàu khoâng cuøng nhau vui veû taùn thaønh; ñoù

goïi laø khoâng khen ngôïi.” “Theá naøo duïc khoâng troáng khoâng72?” “Coù naêm phaåm chaát cuûa duïc; saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét, ñaùng öa, ñaùng thích, ñaùng nghó nhôù, ñaém tröôùc saâu, nuoâi lôùn duïc. Tieáng bôûi tai, höông bôûi muõi ñoái vôùi höông, vò bôûi löôõi ñoái vôùi vò, xuùc bôûi thaân ñoái vôùi xuùc, ñaùng öa, ñaùng thích, ñaùng nghó nhôù, ñaém tröôùc saâu, nuoâi lôùn duïc. Ñoái vôùi naêm duïc naøy maø khoâng lìa tham, khoâng lìa aùi, khoâng lìa nhôù nghó, khoâng lìa khao khaùt, thì ñoù goïi laø duïc khoâng troáng khoâng.” “Theá naøo goïi laø duïc troáng khoâng?” “Laø ñoái vôùi naêm duïc naøy maø lìa tham, lìa duïc, lìa aùi, lìa nhôù nghó, lìa khaùt khao, thì ñoù goïi laø duïc troáng khoâng.” “Noùi bò heä luïy troùi buoäc bôûi ngaõ, ñoù laø khi taâm phaùp trôû laïi

70.

Paøli: kathaö ca gaøme santhavajaøto hoti, “Theá naøo laø söï hoøa thuaän trong thoân xoùm?”

71. Baûn P

aøli: “Theá naøo laø khoâng gaàn guõi xoùm laøng?”

72.

Baát khoâng duïc ¤£ ªÅ ±ý . Paøli: kaømehi aritto, chöa doïn saïch caùc duïc.

ñaày73. “Vò Tyø-kheo A-la-haùn kia, ñaõ ñoaïn taän caùc laäu, caét ñöùt goác reã cuûa chuùng, nhö chaët ñöùt ngoïn caây ña-la, ñôøi vò lai seõ khoâng sanh trôû laïi nöõa, thì laøm sao laïi cuøng vôùi keû khaùc tranh tuïng. “Cho neân, Theá Toân traû lôøi caâu hoûi cuûa Ma-kieàn-ñeà trong kinh Nghóa phaåm baèng baøi keä: Ñoaïn taát caû caùc doøng, Laáp kín nguoàn nöôùc chaûy; Soáng thaân caän laøng xoùm, Maâu-ni khoâng khen ngôïi. Naêm duïc ñaõ troáng roãng, Quyeát khoâng ñaày trôû laïi; Lôøi tranh tuïng theá gian, Chung cuoäc khoâng xaûy nöõa. Ñoù goïi laø söï phaân bieät nghóa lyù baøi keä maø Nhö Lai ñaõ noùi.” Baáy giôø, gia chuû Ha-leâ Tuï laïc khi nghe Toân giaû Ma-ha Ca-chieândieân noùi xong, tuøy hyû hoan hyû, laøm leã roài ra veà. M KINH 552. HA-LEÂ (2)74 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaùveä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñang ôû taïi tinh xaù cuûa hoï Thích trong thoân Ha-leâ. Vò gia chuû thoân chuû Ha-leâ75 ñi ñeán choã Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Toân giaû, roài ngoài lui qua moät beân, thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Nhö luùc Ñöùc Theá Toân ôû trong hang ñaù nuùi Giôùi caùch ñaõ noùi vôùi Thieân ñeá Thích76 raèng: ‘Naøy Kieàu-thi-ca, neáu coù Sa-moân, Baø-

73.

Giaûi thích caâu tuïng 6. Paøli: kathaóca... apurakkharaøno hoti, theá naøo laø khoâng öôùc voïng?

74.

S.22.4 Haøliddikaøni.

75.

Xem cht.65, kinh 551.

76.

Nguyeân Haùn: ©ó ¬É ¹j ¤s ¤Ñ «Ò ÀÄ ¥Û ¸] »¡ ¨¥ . Xem kinh 505. Paøli: Kurara ghare la-moân naøo maø giaûi thoaùt voâ thöôïng vôùi söï dieät taän aùi77, taâm kheùo chaân chaùnh giaûi thoaùt, roát raùo bieân teá, roát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeät ñoái thanh tònh'. Laøm theá naøo maø ôû trong phaùp luaät naøy ñaït ñeán roát raùo bieân teá, roát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeïât ñoái thanh tònh?" Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo gia chuû: "Con maét, thöùc con maét, saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi con maét, nöông nhau sanh hyû. Neáu hyû naøy ñoaïn taän, voâ duïc, dieät taän, tòch dieät, tónh chæ, thì ngay trong Phaùp luaät naøy seõ ñaït ñeán roát raùo bieân teá, roát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeïât ñoái thanh tònh. Tai, maét, löôõi, thaân, yù, yù thöùc; phaùp ñöôïc nhaän thöùc bôûi yù nhau sanh ra hyû. Neáu hyû naøy ñoaïn taän, voâ duïc, dieät taän, tòch dieïât, tónh chæ, thì ngay trong Phaùp luaät naøy seõ ñaït ñeán roát raùo bieân teá, roát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeïât ñoái thanh tònh." Gia chuû thoân chuû Ha-leâ, sau khi nghe lôøi chæ daïy cuûa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, tuøy hyû hoan hyû, laøm leã ra veà. M KINH 553. HA-LEÂ (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñang ôû taïi tinh xaù cuûa hoï Thích trong thoân Ha-leâ. Vò gia chuû thoân chuû Ha-leâ ñi ñeán choã Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Toân giaû, roài ngoài lui qua moät beân, thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: "Nhö khi Theá Toân ôû trong hang ñaù nuùi Giôùi caùch ñaõ noùi vôùi Ñeá Thích raèng: Naøy Kieàu-thi-ca, neáu coù Sa-moân, Baø-la-moân naøo maø giaûi thoaùt voâ thöôïng vôùi söï döùt saïch aùi, taâm kheùo chaân chaùnh giaûi thoaùt, ñaït ñeán roát raùo bieân teá, roát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeät ñoái thanh tònh. Laøm theá naøo maø ôû trong Phaùp luaät naøy ñaït ñeán roát raùo bieân teá, toát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeïât ñoái thanh tònh?"

papaøte pabbate, treân söôøn nuùi gaàn thò traán Kurara ghara.

77. AÙi taän giaûi tho t aù R ºÉ ¸Ñ ²æ. Paøli: taòhaøkkhayavimutti; Cf. M.37

Cuø ata sa khaya-suttam.

ô òhaø ò

Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo gia chuû: "Neáu Tyø-kheo naøo, ñoái vôùi söï heä luïy ñaém tröôùc nôi caûnh giôùi cuûa taâm phaùp ñöôïc tieáp nhaän bôûi giôùi con maét; söï heä luïy aáy neáu ñaõ döùt saïch, voâ duïc, dieät taän, tòch dieät, tónh chæ, thì ôû trong Phaùp luaät naøy maø ñaït ñeán roát raùo bieân teá, roát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeïât ñoái thanh tònh. Ñoái vôùi söï heä luïy ñaém tröôùc nôi caûnh giôùi cuûa taâm phaùp ñöôïc tieáp nhaän bôûi tai, muõi, löôõi, thaân, yù giôùi; söï heä luïy aáy neáu ñaõ döùt saïch, voâ duïc, dieät taän, tòch dieät, tónh chæ, thì ôû trong Phaùp luaät naøy maø ñaït ñeán roát raùo bieân teá, roát raùo voâ caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, tuyeät ñoái thanh tònh." Gia chuû thoân Ha-leâ, nghe Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân noùi xong, tuøy hyû hoan hyû, laøm leã ra veà. M KINH 554. HA-LEÂ (4) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñang ôû trong thoân Ha-leâ cuûa hoï Thích. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân nghe gia

chuû chuû thoân Ha-leâ maéc beänh khoå. Sau khi nghe, vaøo buoåi saùng sôùm, ñaép y mang baùt vaøo thoân Ha-leâ khaát thöïc, laàn löôït ñeán nhaø gia chuû thoân chuû Ha-leâ. Gia chuû thoân chuû Ha-leâ töø xa troâng thaáy Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân, oâng muoán rôøi choã naèm ñöùng daäy. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân thaáy gia chuû muoán ñöùng daäy, lieàn baûo gia chuû: “Gia chuû chôù ñöùng daäy! May coøn coù choã ngoài, toâi coù theå töï ngoài nôi ñoù.” Toân giaû laïi noùi vôùi gia chuû: “Theá naøo gia chuû, taät beänh coù chòu ñöïng ñöôïc khoâng? Moïi thöù ñau ñôùn cuûa thaân theå coù thuyeân giaûm khoâng? Khoâng taêng theâm chaêng?” Gia chuû ñaùp: “Thöa Toân giaû, beänh con raát khoù nhaãn chòu. Nhöõng söï ñau ñôùn cuûa thaân theå caøng taêng theâm, khoâng bôùt chuùt naøo!” Gia chuû lieàn noùi ba thí duï nhö kinh Xoa-ma Tyø-kheo ñaõ noùi

tröôùc. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo gia chuû: “Cho neân oâng neân tu taäp baát hoaïi tònh ñoái vôùi Phaät, tu taäp baát hoaïi tònh ñoái vôùi Phaùp, tu taäp baát hoaïi tònh ñoái vôùi Taêng, tu taäp vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi. Neân hoïc nhö vaäy.” Gia chuû ñaùp: “Boán Baát hoaïi tònh nhö Ñöùc Phaät daïy con ñaõ thaønh töïu ñöôïc taát caû. Hieän taïi con ñaõ thaønh töïu Phaät baát hoaïi tònh, Phaùp baát hoaïi tònh, Taêng baát hoaïi tònh vaø ñaõ thaønh töïu Thaùnh giôùi.” Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo gia chuû: “OÂng neân nöông vaøo boán phaùp baát hoaïi tònh naøy maø tu taäp saùu phaùp nieäm. Neân nieïâm coâng ñöùc Phaät: Ngaøi laø Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Theá Toân. Neân nieäm coâng ñöùc Phaùp: Ñoái vôùi Chaùnh phaùp luaät cuûa Theá Toân, ngay trong ñôøi naøy, xa lìa caùc phieàn naõo böùc röùc, phaùp ñöôïc thoâng ñaït, phi thôøi gian, duyeân töï mình maø giaùc ngoä. Neân nieäm coâng ñöùc Taêng: Baäc thieän xaûo thuù höôùng, chaân chaùnh thuù höôùng, tröïc chæ thuù höôùng, bình ñaúng thuù höôùng, tu haïnh tuøy thuaän, Ñoù laø höôùng Tu-ñaø- hoaøn, ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn; höôùng Tö-ñaø-haøm, ñaéc quaû Tö-ñaø-haøm; höôùng A-na-haøm, ñaéc quaû A-na-haøm; höôùng A-la-haùn, ñaéc quaû A-la- haùn. Nhö vaäy, boán ñoâi, taùm baäc, ñoù goïi laø Taêng ñeä töû cuûa Theá Toân, ñaày ñuû giôùi, ñaày ñuû ñònh, ñaày ñuû tueä, ñaày ñuû giaûi thoaùt, ñaày ñuû giaûi thoaùt tri kieán, laø phöôùc ñieàn Voâ thöôïng cuûa theá gian, laø nôi cuùng döôøng, cung kính, leã baùi. Neân nieäm coâng ñöùc Giôùi: Töï giöõ gìn chaùnh giôùi, khoâng huûy, khoâng khuyeát, khoâng vôõ, khoâng naùt, laø giôùi chaúng troäm laáy78, giôùi cöùu caùnh, giôùi ñaùng khen ngôïi, giôùi phaïm haïnh, giôùi khoâng bò gheùt boû. Neân nieäm coâng ñöùc Boá thí: Töï mình nghó ñeán boá thí, töï taâm caûm thaáy haân hoan, xaû boû keo kieät, tham lam; tuy ôû taïi gia nhöng taâm boá thí giaûi thoaùt, thöôøng boá thí, vui veû boá thí, boá thí ñaày ñuû, boá thí bình ñaúng. Neân nieäm coâng ñöùc chö Thieân: Nieäm trôøi Töù vöông, trôøi Tam thaäp tam, trôøi Dieäm-ma, trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, trôøi Hoùa laïc, trôøi Tha hoùa töï taïi. Chö Thieân naøy vôùi tín vaø giôùi thanh tònh,

78. Xem cht.61, kinh 550.

khi cheát ôû coõi naøy ñöôïc sanh veà trong caùc coõi kia. Ta cuõng nhö vaäy, nhôø tín, giôùi, trí, vaên, tueä thanh tònh, neân ñöôïc sanh veà trong caùc coõi trôøi kia. “Naøy gia chuû, nhö vaäy neân bieát nöông vaøo boán phaùp Baát hoaïi tònh vaø theâm saùu Nieäm xöù nöõa.” Gia chuû thöa Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân: “Boán phaùp Baát hoaïi tònh vaø saùu Nieäm xöù maø Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi, ôû ñaây, taát caû con ñeàu thaønh töïu. Con ñang tu taäp nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Taêng, nieäm Giôùi, nieäm Thí, nieäm Thieân. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân baûo gia chuû: “Laønh thay! Gia chuû coù theå töï xaùc nhaän laø ñaéc quaû A-na-haøm.” Baáy giôø, gia chuû thöa: “Môøi Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ôû laïi ñaây thoï trai.” Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân nhaän lôøi môøi. Gia chuû thoân chuû Ha-leâ, bieát Toân giaû ñaõ nhaän lôøi, lieàn söûa soaïn ñaày ñuû ñoà aên thöùc uoáng ngon, töï tay cuùng döôøng. Thoï trai xong, sau khi röûa baùt, suùc mieäng, Toân giaû vì gia chuû noùi phaùp, khai thò, chæ giaùo, soi saùng, laøm cho hoan hyû, xong Toân giaû lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 555. HA-LEÂ (5) Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân ñang ôû trong thoân Ha-leâ cuûa hoï Thích. Luùc ñoù coù gia chuû ôû Baùt thaønh79 teân laø Ñaø-thí80 thaân bò beänh khoå. Toân giaû Ma-ha Ca-chieân-dieân nghe gia chuû Ñaø-thí maéc beänh, saùng sôùm ñaép y mang baùt vaøo Baùt thaønh khaát thöïc, laàn löôït ñeán nhaø gia chuû Ñaø-thí. Nhö kinh gia chuû Ha-leâ ñaõ noùi nhö vaäy. M

79. Baùt thaønh P li: A haka-n gara.

¤K «°. aø æä aø

80. Ñaø-thí Paøli: Dasama.

[a]û ¬I.

KINH 556. VOÂ TÖÔÙNG TAÂM TAM-MUOÄI81 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong röøng An-thieàn82 taïi thaønh Sa-kyø83. Baáy giôø soá ñoâng Tyø-kheo-ni ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ñöùng lui qua moät beân. Ñöùc Theá Toân lieàn vì caùc Tyø- kheo-ni noùi phaùp, khai thò, chæ giaùo, soi saùng, laøm cho hoan hyû. Khai thò, chæ giaùo, soi saùng, laøm cho hoan hyû xong, Phaät ngoài im laëng. Caùc Tyø-kheo-ni baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, neáu voâ töôùng taâm tam-muoäi84, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng85, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt; thì voâ töôùng taâm tam-muoäi naøy, Theá Toân daïy noù laø quaû gì, coâng ñöùc gì?” Phaät baûo caùc Tyø-kheo-ni: “Neáu voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt, thì voâ töôùng taâm tam-muoäi naøy laø trí quaû, laø trí coâng ñöùc.” Khi caùc Tyø-kheo-ni nghe Phaät daïy xong, ñeàu tuøy hyû hoan hyû, laøm leã maø lui. Sau ñoù caùc Tyø-kheo-ni ñi ñeán Toân giaû A-nan, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Toân giaû, roài ngoài lui qua moät beân, thöa Toân giaû A-nan: “Neáu voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt, thì voâ töôùng taâm tam-muoäi naøy laø quaû gì, coâng ñöùc gì?” Toân giaû

A-nan baûo caùc Tyø-kheo-ni: “Naøy caùc tyû muoäi, neáu voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi

81. AÁn Thuaän, “33. Töông öng A-nan”, goàm caùc kinh, Ñaïi Chaùnh 556-565. –Ñaïi Paøli Chaùnh kinh 556, khoâng thaáy töông ñöông. 82. An-thieàn laâm Paøli: A janavana, khu röøng gaàn thò traán Saøketa. ¦w ÁI ªL. ó 83. Sa-kyø Paøli: Saøketa, thò traán phöôùc Kosala. ®P ¬é. 84. Voâ tö ng taâm tam-muoäi ôù L ¬Û ¤ß ¤T ¬N¡F xem kinh 566, quyeån 21. Paøli: animittaø (ceto)samaødhi. 85. Haùn: baát duõng baát moät Paøli: ¤£ «i ¤£ ¨S. (Yaøyam samaødhi) na caøbhinato na (Ñònh aáy) khoâng caêng leân, khoâng chuøn xuoáng. caøpannato,

thoaùt. Theá Toân noùi laø trí quaû, laø trí coâng ñöùc.” Caùc Tyø-kheo-ni ñeàu noùi: “Laï thay, Toân giaû A-nan! Ñaïi Sö vaø ñeä töû coù cuøng moät caâu noùi, cuøng moät vò, cuøng moät nghóa, töùc laø Ñeä nhaát cuù nghóa. Hoâm nay caùc Tyø-kheo-ni coù ñeán choã Theá Toân, ñem caâu noùi nhö vaäy, vò nhö vaäy, nghóa nhö vaäy hoûi Theá Toân. Theá Toân cuõng ñaõ vì chuùng con noùi caâu nhö vaäy, vò nhö vaäy vaø nghóa nhö vaäy, gioáng nhö nhöõng gì Toân giaû A- nan noùi khoâng khaùc. Cho neân thaät laø kyø ñaëc, Ñaïi Sö vaø ñeä töû cuøng noùi moät caâu, cuøng vò vaø cuøng nghóa.” Caùc Tyø-kheo-ni sau khi nghe nhöõng gì Toân giaû A-nan noùi, taát caû ñeàu tuøy hyû hoan hyû, laøm leã maø lui. M KINH 557. XAØ-TRI-LA86 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Cuø-sö-la87, thuoäc nöôùc Caâu-dieäm- di. Baáy giôø Toân giaû A-nan cuõng ôû taïi ñoù. Khi aáy Tyø-kheo-ni Xaø-tri-la88 ñeán choã Toân giaû A-nan ñaûnh leã, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû A-nan: “Neáu voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng89, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt, thì thöa Toân giaû A-nan, Theá Toân daïy noù laø quaû gì, coâng ñöùc gì?” Toân giaû A-nan baûo Tyø-kheo-ni Xaø-tri-la: “Neáu voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt, thì Theá Toân daïy noù laø trí quaû, trí coâng ñöùc.” Tyø-kheo-ni Xaø-tri-la khen ngôïi: “Laï thay! Thöa Toân giaû A-nan, Ñaïi Sö vaø ñeä töû noùi gioáng nhau cuøng moät caâu, cuøng moät yù vò, cuøng moät nghóa. Thöa Toân giaû A-nan, ngaøy tröôùc, luùc Phaät ôû thaønh Sa-kyø, trong röøng An-thieàn, luùc ñoù,

86.

Paøli: A. ix. 37. AØnanda.

87. Cuø-sö-la vieân Â£ ®v Ã¹ ¶é

. Paøli: Ghositaøraøma, tinh xaù do Ghosita ôû Kosambì döïng.

88. Xaø-tri-la

Tyø-kheo-ni ìG ª¾ Ã¹ ¤ñ ¥C ¥§. Paøli: Jaôilaø.

89. Haùn: baát duõng baát moät ¤£ «i ¤£ ¨S. Xem cht.85, kinh 556.

coù nhieàu Tyø-kheo-ni ñi ñeán choã Phaät hoûi nghóa naøy, Theá Toân ñaõ noùi cho caùc Tyø-kheo-ni nghe noùi caâu nhö vaäy, yù vò nhö vaäy, nghóa cuõng nhö vaäy.

Cho neân bieát laø kyø ñaëc: Ñaïi Sö vaø ñeä töû cuøng noùi moät caâu, cuøng moät vò vaø cuøng moät nghóa. Ñoù goïi laø Ñeä nhaát cuù nghóa.”

Sau khi Tyø-kheo-ni Xaø-tri-la nghe nhöõng gì Toân giaû A-nan noùi xong, tuøy hyû hoan hyû, laøm leã maø lui.

Nhö Tyø-kheo-ni Xaø-tri-la ñaõ hoûi, Tyø-kheo-ni Ca-la-baït cuõng hoûi nhö vaäy.

M

KINH 558. A-NAN[90]

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Cuø-sö-la, nöôùc Caâu-dieäm-di. Baáy giôø Toân giaû A-nan cuõng ôû ñoù. Luùc baáy giôø, coù moät Tyø-kheo kia ñaït ñöôïc voâ töôùng taâm tam- muoäi, nghó raèng: “Ta haõy ñeán choã Toân giaû A-nan, hoûi Toân giaû, neáu Tyø-kheo ñaït ñöôïc voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt; thöa Toân giaû A-nan, Theá Toân daïy noù laø quaû gì, coâng ñöùc gì? Neáu Toân giaû A-nan hoûi ta: ‘Tyø-kheo, oâng ñaõ ñaït voâ töôùng taâm tam-muoäi naøy phaûi khoâng? Ñaùp, toâi chöa töøng coù’. Hoûi thaät maø ñaùp khaùc ñi. Ta seõ theo saùt Toân giaû A-nan, hoaëc giaû coù ngöôøi khaùc hoûi nghóa naøy, nhôø ñoù maø ta ñöôïc nghe.” Tyø-kheo naøy ñi theo Toân giaû A-nan suoát saùu naêm, maø khoâng coù ai hoûi ñeán nghóa naøy, neân môùi töï hoûi Toân giaû A-nan: “Neáu Tyø-kheo hoûi voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït leân, khoâng chìm xuoáng, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt, thì thöa Toân giaû A-nan, Theá Toân daïy noù laø quaû gì, coâng ñöùc gì?” Toân giaû A-nan hoûi Tyø-kheo naøy: “Tyø-kheo, oâng ñaõ ñaït tam-muoäi naøy chöa?” Tyø-kheo naøy im laëng. Toân giaû A-nan noùi vôùi Tyø-kheo naøy raèng: “Neáu Tyø-kheo ñaõ ñaït taâm voâ töôùng taâm tam-muoäi, khoâng voït

90. Paøli, A.9.37 AØnanda.

leân, khoâng chìm xuoáng, sau khi giaûi thoaùt roài an truï, sau khi an truï roài giaûi thoaùt, thì Theá Toân noùi ñoù laø trí quaû, trí coâng ñöùc.” Sau khi nghe Toân giaû A-nan noùi phaùp naøy xong, Tyø-kheo tuøy hyû hoan hyû, laøm leã maø lui.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.